

POEZIJA

FROM THE RIME OF THE ANCIENT MARINER

PART I

It is an ancient Mariner
And he stoppeth one of three.
'By thy long grey beard and glittering eye,
Now wherefore stopp'st thou me?

The Bridegroom's doors are opened wide.
And I am next of kin;
The guests are met, the feast is set:
Mayst hear the merry din.'

He holds him with his skinny hand,
'There was a ship,' quoth he.
'Hold off! unhand me, grey-beard loon!
Eftsoons his hand dropt he.

He holds him with his glittering eye –
The Wedding-Guest stood still,
And listens like a three years' child:
The Mariner hath his will.

The Wedding-Guest sat on a stone:
He cannot choose but hear;
And thus spake on that ancient man,
The bright-eyed Mariner.

'The ship was cheered, the harbour cleared,
Merrily did we drop
Below the kirk, below the hill.
Below the lighthouse top.

The Sun came up upon the left,
Out of the sea came he!
And he shone bright, and on the right
Went down into the sea.

Higher and higher every day,
Till over the mast at noon –'

The Wedding-Guest here beat his breast,
For he heard the loud bassoon.

The bride hath paced into the hall,
Red as a rose is she;
Nodding their heads before her goes
The merry minstrelsy.

The Wedding-Guest he beat his breast.
Yet he cannot choose but hear;
And thus spake on that ancient man,
The bright-eyed Mariner.

'And now the Storm-blast came, and he
Was tyrannous and strong:
He struck with his o'ertaking wings,
And chased us south along.

With sloping masts and dipping prow,
As who pursued with yell and blow
Still treads the shadow of his foe,
And forward bends his head,
The ship drove fast, loud roared the blast,
And southward aye we fled.

And now there came both mist and snow,
And it grew wondrous cold:
And ice, mast-high, came floating by.
As green as emerald.

And through the drifts the snowy clifts
Did send a dismal sheen:
Nor shapes of men nor beasts we ken –
The ice was all between.

The ice was here, the ice was there,
The ice was all around:
It cracked and growled, and roared and howled,
Like noises in a swound!

At length did cross an Albatross,
Thorough the fog it came;
As if it had been a Christian soul,
We hailed it in God's name.

It ate the food it ne'er had eat,
And round and round it flew.
The ice did split with a thunder-fit;
The helmsman steered us through!

And a good south wind sprung up behind;
The Albatross did follow,
And every day, for food or play,
Came to the mariners' hollo!

In mist or cloud, on mast or shroud,
It perched for vespers nine;
Whiles all the night, through fog-smoke white,
Glimmered the white Moon-shine.'

'God save thee, ancient Mariner!
From the fiends, that plague thee thus! –
Why look'st thou so?' – 'With my cross-bow
I shot the Albatross.'

PART II

'The Sun now rose upon the right:
Out of the sea came he,
Still hid in mist, and on the left
Went down into the sea.

And the good south wind still blew behind,
But no sweet bird did follow,
Nor any day for food or play
Came to the mariners' hollo!

And I had done a hellish thing,
And it would work 'em woe:
For all averred, I had killed the bird
That made the breeze to blow.
Ah wretch! said they, the bird to slay,
That made the breeze to blow!

Nor dim nor red, like God's own head,
The glorious Sun uprist:
Then all averred, I had killed the bird
That brought the fog and mist.
'Twas right, said they, such birds to slay,
That bring the fog and mist.

The fair breeze blew, the white foam flew,
The furrow followed free;
We were the first that ever burst
Into that silent sea.

Down dropt the breeze, the sails dropt down,
Twas sad as sad could be;
And we did speak only to break
The silence of the sea!

All in a hot and copper sky,
The bloody Sun at noon,
Right up above the mast did stand,
No bigger than the Moon.

Day after day, day after day,
We stuck, nor breath nor motion;
As idle as a painted ship
Upon a painted ocean.

Water, water, everywhere,
And all the boards did shrink;
Water, water, everywhere,
Nor any drop to drink.

The very deep did rot: O Christ!
That ever this should be!
Yea, slimy things did crawl with legs
Upon the slimy sea.

About, about, in reel and rout
The death-fires danced at night;
The water, like a witch's oils,
Burnt green, and blue and white.

And some in dreams assured were
Of the Spirit that plagued us so;
Nine fathom deep he had followed us
From the land of mist and snow.

And every tongue, through utter drought,
Was withered at the root;
We could not speak, no more than if
We had been choked with soot.

Ah! well a-day! What evil looks
Had I from old and young!
Instead of the cross, the Albatross
About my neck was hung.'

IŠ EILIŲ APIE SENĄ JŪREIVĮ

I DALIS

Senas Jūreivis nelauktai
Pastoja Svečiui kelią.
„Na, ko tau, seni? Ko žiuri?
Tos akys širdį veria!

Matai – skubu į vestuves.
Gentainis mano tuokias.
Į puotą renkasi svečiai.
Girdi? Ten skamba juokas.”

Bet senis griebia jį ranka
Ir sako: „Buvo laivas...”
„Paleisk, pražilęs juokdary,
Ko prikibai kaip kvailas?”

Paleist paleido, bet žvilgsniu
Jis Svečią pakerėjo
Ir šis kaip kūdikis romus
Paklusti jam turėjo.

Prisėdo Svečias ant akmens
Su pakanta klausyti,
Ką senas Jūrininkas jam
Ketino apsakyti:

„Laive ir uoste šurmulyš,
Visi linksmi lyg tyčia.
Ir išplaukėm mes pamaži
Pro švyturį, bažnyčią.

Kairėj, nurausvinta žaros,
Iš jūros saulė kėlė,
Perdien spindėjus, dešinėj
Atgal į jūrą nėrė.

Ir kopė ji kaskart aukščiau
Viršum stiebų į dangų...”
Bet Svečias sunerimo vėl,
Išgirdęs aidą skambų.

Atvyko nuotaka puoton
Nuraudusi kaip rožė,
Tad muzikantai tuo metu
Jai linksmą maršą drožė.

Vestuvių Svečias šoko bėgt,
Bet vėl staiga sustojo,
O senas Jūrininkas jam
Toliau liūdnei bylojo:

„Bet kartą atūžė Audra
Smarki, nuožmi, nirtinga
Ir puolė mus sparnais juodais
Kapot negailestingai.

Tarsi paleistas nuo grandinės.
It priešų pjudomas laukinis
Mūs laivas, nosį panarinęs,
Išlenkęs braškančius stiebus
Ir čaižomas bangų ir vėjo,
Grėsmingai skriejo į pietus.

Veik jūrą paslėpė ūkai,
Šalnot ir snigt pradėjo.
Ledų kalnai sulig stiebais
Smaragdais sužėrėjo.

Baltom pusnim, ledų akim
Sutvisko vandenynas.
Ir nei žmogaus, ir nei žvėries, –
Vien tik ledynas plynas.

Ir čia ledai, ir ten ledai –
Ledai kiek akys mato.
Ir viskas it baisiam sapne
Riaumoja, griaudžia, trata.

Bet vieną dieną iš miglos
Atskrido Albatrosas.
Lyg Dievas būtų siuntęs jį
Ir manęs mus paguosiąs.

Jis leidos mūsų valgio lest,
Aplinkui laivą suko.
Ir skyrės su griausmais ledai,
Pro juos mes jūron sprukom.

Mus nešė palankus pietys,
O paukštis vis lydėjo;
Jūreiviai žaisdavo su juo.
Kasdien linksmi klegėjo.

Devynissyk bendra malda
Mes išlydėjom dieną,
O naktį pro tirštus ūkus
Mums švietė Mėnesiena."

„Dievaž, tu, seni, pamišai!
Ar dar ilgai bylosi?
Ko taip žiūri?“ – „Tai aš strėle
Nušoviau Albatrosą.“

II DALIS

„Dabar jau dešinėj rytais
Iš jūros Saulė kėlė,
Paskui apniukusi kairėj
Atgal į jūrą nērė.

Bures dar gairino pietys,
Bet paukštis nelydėjo
Ir denyje linksmi balsai
Daugiau nebeskambėjo.

Tuoj lyg į priešą į mane
Visi sužiuro baugščiai.
Keiksnojo, kam aš nužudžiau
Tą šventą vėjų paukštį.
Girdi, blogai tu padarei
Nušovęs vėjų paukštį.

Lyg Dievo spindinti kakta
Pakilo Saulė su žara
Ir ėmė kopt į aukštį.
Visi tuoj puolė girt mane,
Kad nužudžiau tą paukštį.
Girdi, gerai tu padarei
Nušovęs ūko paukštį.

Taškydamas bangų putas,
Visas bures iškėlęs,
Mūs laivas išplaukė ūmai
Į vaiskų jūrų mėlj.

Bet rimo vėjas pamažu,
Ir mes išvydom su siaubu
Bežadį vandenyną.
Jūreiviai puolė šaukt balsu,
Trikdyt tą baisią tylą.

Dienovidžio dangaus variu
Ant laivo Saulė gulė,
Visa pasrūvusi krauju,
Mažesnė už Mėnulį.

Bekraštėj mirtinoj tyloj
Prailgo naktys, dienos.
Sustingo laivas vandeny
Lyg drobėje ant sienos.

Aplink vanduo, o nuo sausros
Net denio lentos knojas.
Aplink vanduo, o be vandens
Visi mirtim vaduojas.

Ir rodėsi mums – o dangau! –
Kad jūrų gėlmės pūva,
Gličiais gleivėtais kamuoliais
Ten raitos minkštakūniai.

O naktimis mirties ugnis
Aplinkui mus plasnojo.
Vanduo kaip raganos žaizdre
Visom varsom gaisojo.

Nelaimę nešanti Dvasia
Kai kam sapnuos vaidenos,
Kad ji dar iš ūkų kraštų
Vandens gėlmėm mus genas.

Visi, iškišę liežuvių,
Suskirdusius nuo karščio,
Šnairuoja tarsi smaugių,
Negali žodžio tarti.

Ir amžinai piktu žvilgsniu
Mane kiekvienas bado,
O Albatrosas po kaklu
Man vietoj kryžiaus kabo."

Iš anglų kalbos vertė Lionginas Pažūsis

Iš klasikinės anglų poezijos, sudarė Lionginas Pažūsis, Vilnius: Baltos lankos, p. 90–103.